

2023-12-14

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Remissyttrande över betänkandet En översyn av regleringen om frihetsberövande påföljder för unga SOU 2023:44

Ju2023/01830

Sveriges Domareförbund har anmodats yttra sig över rubricerade betänkande.

Sveriges Domareförbund är ett yrkesförbund för domare. Förbundet ska företräda Sveriges domare i lagstiftnings- och rättskipningsfrågor, värna om domstolarnas självständighet och i övrigt bevaka frågor av betydelse för den dömande verksamheten.

Utifrån dessa aspekter avstår Sveriges Domareförbund från att yttra sig över frågan om påföljden fängelse ska ersätta slutna ungdomsvård samt vilka verkställighetsregler som ska gälla för fängelsestraffet. Förbundet avstyrker dock förslaget att allmän domstol vid utdömande av fängelse som påföljd ska besluta om i vilken form fängelsestraffet ska verkställas.

Redan idag kan ett fängelsestraff verkställas på olika sätt. För den som döms till ett kortare fängelsestraff och inte är häktad kan straffet avtjänas genom intensivövervakning (fotboja). För de som avtjänar fängelsestraff i anstalt kan delar av straffet verkställas på olika sätt, t.ex. genom intensivövervakning eller genom placering på boenden/vårdinrättningar. I vilken form som fängelsestraffet verkställs är inte något som ligger på allmän domstol att besluta om. I stället är det en fråga för Kriminalvården, som har att verkställa domen. Att på det sätt som nu föreslås lägga över ett beslut om i vilken form ett fängelsestraff ska verkställas på allmän domstol för en viss grupp, och därmed frånga den systematik som idag gäller, måste enligt Sveriges Domareförbund kräva mycket starka skäl. Några sådana skäl har inte framkommit.

Till detta kommer att en del av de skäl som utredningen föreslår att domstol ska beakta vid val av verkställighetsform är föränderliga. Utredningen anger som exempel att domstolen ska beakta om den dömde kan kopplas till gängmiljö samt om det föreligger risk för rymning/fritagning. Detta är omständigheter som inte alltid är klarlagda eller utredda vid påföljdsbestämningen men som kan framkomma eller uppstå under verkställigheten av fängelsestraffet. Att dessa då inte ska kunna påverka verkställighetsformen framstår som märkligt.

Sveriges Domareförbund anser därför att beslut om i vilken form ett fängelsestraff ska verkställas alltid ska ligga på den myndighet som har att verkställa påföljden, dvs. Kriminalvården. Det skulle innebära att den idag gällande systematiken där en och samma myndighet fattar beslut om verkställighetsformen för alla fängelsedömda upprätthålls. Förbundet anser också att det är Kriminalvården som har såväl erfarenhet som bäst möjlighet att fatta korrekta beslut i denna del då myndigheten redan idag har etablerade former för individuella risk- och behovsbedömningar. Myndigheten torde också ha bättre möjlighet och redan utarbetade kanaler för att inhämta det underlag som behövs för dessa bedömningar. Det bör också här erinras om att domstolarna visserligen har en utredningsskyldighet i påföljdsdelen men att denna i praktiken begränsas till att inhämta formella yttranden från socialnämnden och Kriminalvården. Det finns därför enligt Domareförbundet en risk att viktig information som behövs för att göra en korrekt individuell risk- och behovsbedömning inte framkommer om saken ska hanteras inom ramen för en huvudförhandling i domstol.

Detta remissyttrande har beslutats av förbundets styrelse.

Hanna Werth
ordförande